

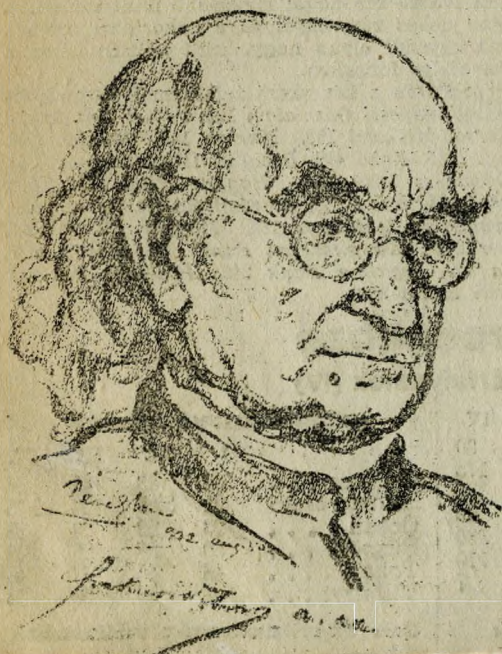

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Fraknói püspök ma délben meghalt

A magyar történetírást pótolhatatlan vesztesség érte: Fraknói Vilmos e. püspök, a nagy történettudós a Vörös Kereszt budai szanatóriumában hosszú szenvedés után 82 éves korában ma délben fél egy órakor meghalt. A gyászban és dicsőségben egyaránt gazdag magyar multnak volt fáradhatatlan kutatója az elhunyt. fopap és nagyjelentőségű forrásműveivel egyik legkiválóbb munkása lett a magyar történetírás reneszanszának. Súlyosbódó betegsége miatt utolsó éveiben alig mutatkozott a nyilvánosság előtt, de visszavonulva is tovább dolgozott a magyar kultúra harcveronalában, míg most egy szomorú őszi napon esendesen, észrevétlenül elment örök pihenőre a dicsőséges magyar mult nagy alakjai után.

Fraknói Vilmost évek óta súlyos bélrák kínozta, mely az egész szervezetre kiható megbetegedést okozott. A nagy történettudóst kör-

Szerző:

Cím: *Fraknói püspök ma délben meghalt*

Forrás: *Magyarország*

Bn

(Hely)

1924. 11. 21.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Fraknói Vilmos

Idő

"1924"

Személy

nyezete július végén a Vörös Kereszt-szanatóriumában helyezte el, ahol *Mutschbacher* Tibor egyetemi magántanár osztályára került. Alapota azonban egyre súlyosbódott és a mult hét szombatja óta eszméletlenül feküdt.

A kórnaéz lelkésze már napokkal ezelőtt feladta a nagybetegnek a halotti szentséget. Utolsó világos perceiben régi barátját, *Prohászka* püspököt kívánta látni, aki meg is látogatta a haldoklót, de már eszméletlenül találta. Rokona, *Szentgyörgyi* Ignác, állandóan a beteg mellett tartózkodott. Tegnap este érkezett meg Bécsben élő két huga is. *Kollányi* prépost naponta felkereste és imádkozott felgyógyulásáért. Kezelőorvosa a két utolsó napon omnadin-injekciókat alkalmazott, de ez csak a katasztrófa késleltetését szolgálta a megmentés minden reménye nélkül. Ma reggelre azuán bekövetkezett az agónia.

Temetését a Magyar Tudományos Akadémia rendezi oszlopcsarnokából

és a főváros által adományozott díszsírhelyre temetik.

Életrajza

Fraknói Vilmos a nyitrai megyei Úrményben született, 1843 február 27-én. Zsidó családból származott, kikeresztelkedett és a papi pályára lépett. Teológiai tanulmányainak bevégezése után a budapesti bölcsészeti fakultásra iratkozott be. Ebben az időben jelent meg első műve, a fejedelmek korabeli magyar kultúra ismertetéséről, mellyel az Akadémiától 100 arany pályadíjat nyert. 1864 óta a nagy-szombati gimnáziumban, 1870-ben pedig az esztergomi papnevelő intézetben tanárkodott. Ebbe az időbe esik *Pázmány Péter és kora* című 3 kötetes első nagy művének megjelenése. Ez a munkája egyszerre magára vonta a tudós világ figyelmét. 1871-ben mint a Magyar Tudományos Akadémia II. osztályának titkára Budapesten telepedett meg. 1875-ben a Nemzeti Múzeum könyvtárosává, s 1878-ban az egyik nagyváradi irodalmi kanonoki stallum javadalmazásává nevezték ki. 1879-ben az Akadémia főtitkára lett és 10 évvel később alelnöke. Ekkor már országos nevü historikus. Ettől kezdve egymás után érik a kitüntetések és kinevezések. 1892-ben arbei

cimzetes püspök és az Akadémia igazgató-tanácsosa, 1897-ben a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelője, 1898-ban krasznaj főesperes, 1900-ban a *Javadalmazás szentjóbói apátság* birtokosa, 1903-ban a Kisfaludy-Társaság tagja.

Munkásságát három főcsoportra lehet felosztani: a magyar kegyúri jogról szóló tanulmányaira, biográfiai műveire és egyéb kortörténeti munkáira. Az első csoportból kiemelendők: *Mátyás király kegyúri joga* (1892) és *A magyar királyi kegyúri jog Szent Istvántól Mária Teréziáig* (1895) című művei. Életrajzi munkásságából: *Hunyadi Mátyás király*

élete (1890), *Werbőczy István életrajza* (1899) és *Gróf Széchenyi Ferenc* (1903) említendő. A kortörténeti csoport főművei: *Pázmány Péter és kora* (3. kötet, 1868–69), *Martinovics és társainak összeesküvése* (1880) és a tizkötetes milleniumi történelem negyedik kötete, *A Hunyadiak és Jagellók kora*. A legutóbbi években jelent meg az *Athenaeum* kiadásában *A Habsburg-ház trónöröklési joga és A magyar királyválasztás története* című tanulmányai.

Fraknói Vilmos a legszorgalmasabb és legszélesebb körü magyar történettudósok egyike volt és kutatásainak művészi feldolgozója is. Munkabírása csodás volt törekeny kis teste ellenére is, mert mind ezen összefoglaló monográfiáit a levéltárakban kutató tudós aprólékos fázasztó gyűjtőmunkája előzte

meg. Még késő aggkorában is tudományos terveken törte a fejét, így legutóbb *Mátyás király* híres könyvtárának, a *Corvinának* monográfiáját készült megírni. Nagy lelkesedéssel vállalta el a Magyar Tudományos Akadémia százéves történetének megírását, de már csak a bevezetés elkészítéséig jutott el.

Aldozatkészsége és tudomány szeretete alapította meg a ma is működő római magyar történeti intézetet, ahol fiatal magyar történetírók részesülnek anyagi támogatásban. Jelentős munkásságát nemcsak a hazai tudományos világ becsülte meg, hanem a külföldi tudós társaságok is, így pl. a római, a krakkói, a belgrádi tudományos akadémiák, a poseni történelmi társulat, melyeknek tagja volt.